

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	20806 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20806
Назва ОП	Міжнародні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Капранова Лариса Григорівна, Каленченко Оксана Валентинівна, Краснікова Наталія Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.10.2021 р. – 30.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП http://www.iir.edu.ua/accreditation/masters_degree_programs/
Програма візиту експертної групи http://www.iir.edu.ua/accreditation/masters_degree_programs/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Міжнародні відносини» за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії за другим освітнім рівнем вищої освіти та процес її реалізації в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Університет) справляє позитивне враження та відповідає критеріям акредитації. ОНП "Міжнародні відносини" акредитується вперше, але має дуже довгу історію як однієї із системоутворюючих спеціальностей Інституту міжнародних відносин (ІМВ). ОНП чітко ідентифікується серед роботодавців, завдяки позитивному іміджу, створеному випускниками, високому рівню володіння англійською мовою здобувачів та сформованим навичкам soft skills у них. ОНП "Міжнародні відносини" дає можливість здобувачам отримати дві додаткові професійні кваліфікації: «Політолог (міжнародні відносини), молодший науковий співробітник з міжнародних відносин» та «Перекладач з іноземної мови» при виконанні встановлених Університетом умов. Кожен ОК ОНП має аналітичну, дослідницьку та наукову складову, що надає здобувачам фундаментальну наукову підготовку, з одночасним опануванням практичних навичок роботи з різноманітною інформацією, написання та презентації різних наукових та аналітичних робіт. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими і не містять дискримінаційних положень. Фінансові та матеріально-технічні ресурси є достатніми для реалізації цілей та результатів навчання за ОНП. Цілі, ПРН та програмна область ОНП відповідають спеціальності 291, але звужені на частку стосовно міжнародних суспільних комунікацій та регіональних студій. Можливості формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії на ОНП обмежено можливістю вибору тільки із дисциплін спеціалізації. На ОНП існує високий рівень взаємодопомоги та співпраці між науково-педагогічним персоналом та студентами. Велика увага приділяється в Університеті формуванню культури забезпечення якості вищої освіти, але головний документ університету, що унормовує всі процеси забезпечення якості вищої освіти в Університеті "Положення університету про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка" з 8 липня 2019 р., на момент проведення акредитації все ще знаходився у стані Макету.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Широке коло роботодавців та довгі і тісні контакти із науковою спільнотою, а також широкі неформальні можливості для співпраці з ними сприяють ефективному і вчасному врахуванню їх потреб при формуванні цілей та ПРН ОНП.
2. Ефективна система формування у здобувачів цієї ОНП soft skills, що сприяють їх працевлаштуванню.
3. Гуманітарна, аналітична, дослідницька та наукова складові присутні при формуванні всіх ПРН та у викладанні всіх ОК, що сприяє формуванню майбутніх науковців та громадян, які здатні відстоювати позицію України в міжнародних відносинах.
4. Надання здобувачам ОНП можливості отримати дві додаткові професійні кваліфікації, що приваблює абітурієнтів на ОНП.
5. ЗВО тісно співпрацює з роботодавцями в контексті проведення майстер-класів, зустрічей та організацій практики здобувачів, що дозволяє останнім краще зрозуміти перспективи та напрямки своєї подальшої професійної діяльності.
6. В Університеті існує система заохочення викладачів до професійного розвитку та розвитку їх викладацької майстерності, що реалізується через програми та тренінги, які організуються на загальноуніверситетському, позауніверситетському та індивідуальному ініціативному рівні від НПП.
7. Аудиторний фонд та приміщення для організації різного роду позааудиторних заходів та зустрічей для студентів ІМВ постійно оновлюються та дообладнуються.
8. Взаємодія між викладачами та здобувачами створює дуже позитивне враження про конструктивну, дружню та здорову атмосферу на кафедрі, що сприяє науковому та професійному зростанню здобувачів.
9. Можливість для студентів публікуватися в наукових збірниках Університету за підсумками конкурсного відбору, стимулює їх наукову публікаційну активність.
10. Високий рівень ефективної залученості студентського самоврядування до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО, до обов'язків яких належить безпосередньо формування опитників, проведення моніторингу, аналіз та робота із зібраними даними.
11. Високий рівень культури якості, який відображається в прагненні адміністративного персоналу та науково-педагогічних працівників до вдосконалення і взаємодопомоги одне одному заради покращення освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Процес залучення здобувачів освіти та випускників, що тільки закінчили ОНП і є головними стейкхолдерами ОНП до корегування мети та ПРН ОНП не є ефективним. Рекомендація: забезпечити умови для цієї частини стейкхолдерів, щодо отримання можливості висловлювати свої пропозиції.
2. Зміст та ПРН ОНП звужують теоретичний зміст предметної області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» і не розкривають тієї частини, що стосується регіональних студій та міжнародних суспільних комунікацій. Рекомендація: доповнити ОНП в частині теоретичного змісту та ПРН зазначеної частини за рахунок перегляду переліку обов'язкових ОК.
3. Можливості здобувачів ОНП "Міжнародні відносини" по формуванню індивідуальної освітньої траєкторії обмежено п'ятьма блоками спеціалізованих дисциплін, що надають здобувачам змогу отримати додаткову професійну кваліфікацію (вибір ще двох ОК здійснюється так само із переліків фахових дисциплін), крім того вибір блоків здійснюється ще до зарахування на ОНП. Рекомендація: розширити можливості здобувачів ОНП по формуванню індивідуальної освітньої траєкторії шляхом приведення процедури вибору у відповідність до Положень Університету.
4. Найявні певні проблеми: 1) із забезпеченням всіх здобувачів відповідними місцями практики із можливістю формування заявлених в ОНП ПРН; 2) із відповідністю завдань здобувачів на практику та тем магістерських робіт. Рекомендація: забезпечити відповідність місць практики заявленим ПРН, які мають бути на ній сформовані. Скорегувати завдання на практику здобувачів у відповідності до тематики магістерських робіт.
5. Відсутність чітких процедур та критеріїв зарахування результатів навчання, здобутих студентами у неформальній

освіті. Рекомендація: унормувати процедури зарахування результатів навчання, отриманих здобувачами у неформальній освіті правилами та Положеннями Університету для розширення можливості для здобувачів формувати власну індивідуальну траєкторію навчання. 6. Окремі викладачі за останні 5 років мають низьку публікаційну наукову активність та не проходили підвищення кваліфікації. Рекомендація: посилити публікаційну наукову активність НПП та забезпечити проходження ними підвищення кваліфікації на основі можливостей, що створені в Університеті. 7. Відсутність розуміння у здобувачів, щодо алгоритму дій у разі виникнення конфліктних ситуацій. Рекомендація: розробити чіткий та зрозумілий для здобувачів порядок вирішення конфліктних ситуацій і забезпечити інформування студентів з цього приводу через наявні канали інформаційної підтримки. 8. Неточність у розумінні системи ВЗЯО ЗВО в представників академічної спільноти 1 та 2 рівнів цієї ж системи (здобувачі та НПП). Рекомендація: продовжувати ознайомлювання учасників академічного процесу з системою ВЗЯО.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Зазначеною в ОНП метою є "Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця в сфері міжнародних відносин, який володіє фундаментальними знаннями і практичними навичками, здатного застосовувати отримані знання в професійній діяльності; готового до подальшої науково-дослідницької та практичної діяльності та викладацької роботи у вищих навчальних закладах". Унікальність ОНП полягає у формуванні у здобувачів фундаментальних навичок науково-дослідницької діяльності як зі спеціальності загалом так і за кожним напрямком, що висвітлюється в межах Освітніх Компонентів із використанням міждисциплінарних підходів. Крім того, тільки за цією ОНП здобувачі магістерського рівня мають змогу отримати професійну кваліфікацію «перекладач з іноземної мови» за умови отримання на підсумковому іспиті з ОК 7 Практикум перекладу оцінки не нижче 75 балів. Мету та унікальність ОНП усвідомлюють здобувачі та роботодавці, що були присутні на відповідних зустрічах. НПП зазначити, що вбачають своїм завданням при викладанні на цій ОНП озброїти студентів сучасним аналітичним та дослідницьким апаратом. Крім того, ОНП "Міжнародні відносини" має дуже тривалу історію і вже сформований імідж як в Університеті, де вважається системоутворюючою спеціальністю ІМВ, так і серед роботодавців, велика частка яких є випускниками колишньої спеціальності "Міжнародні відносини". У Статуті (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>) та Стратегічному плані розвитку Університету (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>) відсутня чітко сформульована місія, але цілі ОНП відповідають цілям, пріоритетним завданням та функціям Університету у напрямку підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців, утвердженні національних, культурних і загальнолюдських цінностей. Також, цілі ОНП корелюють із Концепцією розвитку Інституту міжнародних відносин КНУ на 2020-2025 роки (<https://bit.ly/3BwFNwW>). ЕГ вважає, що в ОНП вимоги за даним підкритерієм дотримано.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі та ПРН ОНП узгоджувались та коригувались під час чисельних двосторонніх зустрічей із роботодавцями та представниками науково-дослідних інститутів, що підтверджено на зустрічі із роботодавцями. Впровадження ПРН19 обумовлено бажанням роботодавців підкреслити важливість для випускників ОНП формування спроможності виконувати прикладні аналітичні розробки з актуальних міжнародно-політичних та зовнішньополітичних проблем на замовлення. Організація зустрічей із роботодавцями на ОНП відбувається за потреби на звернення гаранта (організація практик для здобувачів), або на звернення роботодавців (наприклад, TRUMAN Agency) та за нагоди (зустрічі на конференціях, спільних заходах, тощо). Велика частка сучасних роботодавців ОНП є колишніми випускниками спеціальності "Міжнародні відносини", які оцінили розвиток програми в порівнянні з часом їх навчання, та зазначили відповідність ПРН ОНП, а також безпосередньо сформованих компетентностей здобувачів, з якими вони співпрацюють. Наявність довгої співпраці стосовно цілей та ПРН цієї ОНП та зацікавленість у її продовженні на зустрічі підтвердила з боку науково-дослідних установ завідувачка відділу теоретичних та прикладних проблем політології Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса, д. політ.н., проф., член-кор. НАН України Зеленько Г.І. (Відгук <https://bit.ly/3mZJgKY>). Здобувачі та поточні випускники ОНП, хоча і повністю задоволені метою та ПРН ОНП, окремо не залучаються до формування цілей та ПРН ОНП, що було встановлено членами ЕГ на відповідних зустрічах із здобувачами та випускниками. В щорічному анкетуванні

здобувачів щодо ОНП є тільки одне закрите питання, що стосується формування цілей та ПРН: "На скільки, на Вашу думку, ОНП відповідає сучасним потребам суспільства і держави?" (Форма Анкети щодо ОНП надана у першій відповіді на запит додаткових документів). ЕГ вважає, що процес залучення здобувачів освіти та випускників, які тільки закінчили ОНП і є головними стейкхолдерами ОНП, до коригування мети та ПРН ОНП не є ефективним і рекомендує забезпечити умови для цієї частини стейкхолдерів щодо отримання можливості висловлювати свої пропозиції.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ЕГ вважає, що тенденції розвитку спеціальності та ринку праці враховані при формуванні цілей та ПРН ОНП, оскільки всі випускники є працевлаштованими, а, отже, конкурентоспроможні на ринку праці, а роботодавці підтверджують потенціал випускників даної ОНП в порівнянні з випускниками інших ОП відповідного напрямку. Тенденції розвитку спеціальності та ринку праці було проаналізовано безпосередньо гарантом ОНП, про що він доповідав колегам під час розробки ОНП та на засіданні кафедри (під час щорічного звіту стосовно розвитку та впровадження ОНП). Конкурентоспроможність ОНП "Міжнародні відносини" обґрунтовано на основі порівняння з українськими ОП "Міжнародні відносини" та ОП в регіоні ЦСЄ. Групою розробників встановлено, що в Україні жодної аналогічної програми за сумою ключових компонентів (науково-дослідницької складової, практичних навичок аналітичної та проектної роботи, мовної підготовки) немає. ОК з аналогічних ОП провідних вітчизняних та іноземних ЗВО запозичені не були, оскільки ОК на ОНП визначалися з огляду на фаховість НПП, що працюють в ІМВ.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Під час формулювання та перегляду ПРН ОНП було враховано новий галузевий Стандарт ВО спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії 2020 р. тільки стосовно міжнародних відносин, але не враховано складову суспільні комунікації (відповідні ОК в ОНП відсутні); складову регіональні студії враховано частково (частково враховано в тематиці деяких ОК). Наприклад, обмежені на частку стосовно суспільних комунікацій та регіональних студій ПРН 12,13,15 в порівнянні із стандартом. Інтегральна компетентність ОНП: "Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог". Інтегральна компетентність за стандартом спеціальності 291: "Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог". Вважаємо доцільним доповнити ОНП в частині формування ПРН із суспільних комунікацій та регіональних студій, а також переглянути перелік обов'язкових ОК для реального забезпечення доповнених ПРН. Також, Стандарт ВО для спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії 2020 р. визначає у "РН8. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань". В ОНП викладається тільки англійська мова в межах дисципліни "Практикум перекладу", яку вивчають усі студенти. Завданнями програми в самоаналізі визначається "набуття студентами комплексних знань про природу міжнародних відносин та зовнішньої політики, навичок ведення фундаментальних та прикладних досліджень міжнародних відносин, аналітичної роботи та роботи із збирання та обробки інформації, професійного рівню володіння іноземною мовою". Така розбіжність, за словами гаранта, зумовлена свідомим обранням англійської мови для викладання і подальшого присвоєння професійної кваліфікації "перекладач" як загальної та базової мови міжнародного та наукового спілкування. Інші мови студенти можуть вивчати факультативно, поза межами ОНП. До ПРН стандарту ВО в ОНП додано ще дві: "ПРН18. Готувати наукові, науково-популярні, публіцистичні, інформаційні статті та матеріали з питань міжнародних відносин, глобального розвитку, світової та зовнішньої політики, готувати їх до публікації у спеціалізованих наукових виданнях та у джерелах, спрямованих на загальну аудиторію; ПРН19. Виконувати прикладні аналітичні розробки з актуальних міжнародно-політичних та зовнішньополітичних проблем, презентувати їх результати".

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Широке коло роботодавців та довгі і тісні контакти із науковою спільнотою, а також широкі неформальні можливості для співпраці сприяють ефективному і вчасному врахуванню їх потреб при формуванні цілей та ПРН ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Процес залучення здобувачів освіти та випускників, що тільки закінчили ОНП і є головними стейкхолдерами ОНП, до коригування мети та ПРН ОНП не є ефективним. Рекомендація: забезпечити умови для цієї частини стейкхолдерів, щодо отримання можливості висловлювати свої пропозиції. 2. ПРН ОНП обмежені на частку стосовно суспільних комунікацій та регіональних студій в порівнянні із стандартом. Рекомендація: доповнити ОНП в частині формування ПРН із суспільних комунікацій та регіональних студій, а також переглянути перелік обов'язкових ОК для реального забезпечення доповнених ПРН.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП «Міжнародні відносини» та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають критерію 1. Програмні цілі прописані у контексті реалізації місії ЗВО. ОНП реалізується відповідно до вимог розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого і регіонального контексту. ОНП спроектована відповідно до запитів зовнішніх стейкхолдерів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП «Міжнародні відносини» складає 120 ЄКТС кредитів, що відповідає нормам, викладеним у Законі України «Про вищу освіту» № 1556-VII в редакції від 18.03.2020 р. та стандарту вищої освіти зі спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії другого (магістерського рівня), затвердженого 04.08.2020 р. Обсяг кредитів, що спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за ОНП, складає 89 ЄКТС кредитів, що становить 74% від загальної кількості. Обсяг навчальних дисциплін за вільним вибором здобувачів складає 31 ЄКТС кредитів, що становить 26% від загальної кількості кредитів, але всі ці кредити спрямовані на додаткове формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 291).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП є структурованою та збалансованою в контексті загального часу навчання за семестрами навчання, а також змістовно. В структурно-логічній схемі всі ОК представлено блоками: теоретично-методологічні дисципліни, дисципліни про актуальні політичні проблеми міжнародних відносин; дисципліни фахової дипломатичної підготовки; вибірковий блок. При цьому зазначено, що дисципліни всіх інших блоків спираються на блок теоретично-методологічних дисциплін. Аналіз відповідності навчального плану структурно-логічній схемі виявив, що ОК 8, що за схемою належить до теоретично-методологічних дисциплін, викладається в 3 семестрі і перед нею викладається велика кількість дисциплін інших блоків. Тобто, в структурно-логічній схемі існують певні неточності щодо узгодженості із навчальним планом, в якому зазначена посеместрова послідовність викладання ОК. Обов'язкові ОК, включені до ОНП, у сукупності призводять до досягнення заявлених цілей та ПРН, кожен ПРН охоплений змістом програми (Матриця забезпечення ПРН відповідними ОК ОНП). Але, оскільки ОНП не розкриває частини теоретичного змісту предметної області спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії другого (магістерського рівня): "регіональні студії, теорія та практика міжнародних суспільних комунікацій, міжнародний інформаційний простір", варто доповнити ОНП в частині формування ПРН із суспільних комунікацій та регіональних студій, а також переглянути перелік обов'язкових ОК для реального забезпечення доповнених ПРН. Загальні компетентності, зокрема ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою, забезпечується ОК 7. Практикум перекладу (14 кредитів), що викладається два семестри. Але Стандарт ВО для спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії 2020 р. визначає у РН8 "Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань". В ОНП викладається тільки англійська мова в межах зазначеного ОК.7, яку вивчають всі студенти, тобто ПРН 8. у його прямому розумінні (множина іноземних мов) неможливо досягти за допомогою сукупності ОК ОНП. Але, за словами гаранта, єдина

англійська мова була обрана для викладання свідомо як загальна та базова мови міжнародного та наукового спілкування, і, оскільки неможливо якісно навчити декільком мовам у межах програми дворічної ОНП. Інші мови студенти мають можливість вивчати факультативно, поза межами ОНП. Гуманітарна складова присутня при формуванні всіх ПРН та у викладанні всіх ОК. Оскільки програма наукова, то було з'ясовано ідею її розробників не виділяти окремо суто наукові дисципліни, а вбудувати наукову складову у кожний ОК, що формує цю ОНП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає теоретичному змісту предметної області спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії другого (магістерського рівня): "теорія та практика міжнародних відносин, міжнародної безпеки, міжнародних конфліктів, системи та джерел зовнішньої політики держави, регіональні студії, теорія та практика міжнародних суспільних комунікацій, міжнародний інформаційний простір" (Стандарт ВО), але не розкриває теоретичний зміст її частини: "регіональні студії, теорія та практика міжнародних суспільних комунікацій, міжнародний інформаційний простір". Зміст ОНП надає реалістичну можливість навчити здобувачів методам та технологіям ведення фундаментальних та прикладних досліджень міжнародних відносин, аналітичної роботи та роботи із збирання та обробки інформації, що важливо для наукової програми.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

За Положенням про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір дисциплін від 3 грудня 2018 року ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF)) студенту пропонуються наступні варіанти вибору дисциплін: 1) з варіативної складової навчального плану програми, на якій навчається студент; 2) із блоку дисциплін навчального плану іншої ОП того ж освітнього рівня; 3) із блоку обов'язкових дисциплін іншої ОП того ж освітнього рівня; 4) із блоку дисциплін навчального плану іншої ОП іншого освітнього рівня; 5) із блоку обов'язкових дисциплін іншої ОП іншого освітнього рівня; 6) Каталогу курсів; 7) навчальних дисциплін іншого ЗВО, в разі реалізації права на академічну мобільність. За цим Положенням присвоєння професійної (додаткової) кваліфікації можливе лише за умов обрання першого варіанту. Оскільки дана ОНП спрямована на надання професійної (додаткової) кваліфікації «Політолог (міжнародні відносини), молодший науковий співробітник з міжнародних відносин», то за словами гаранта всіх здобувачів спрямовують на обрання саме першого варіанту здійснення вибору. Тобто, на ОНП "Міжнародні відносини" студенти мають можливість обирати вибіркові дисципліни: один із запропонованих їм на вибір п'ятьох блоків професійних дисциплін по сім ОК ("Дипломатія та дипломатична служба", "Європейські дослідження", "Міжнародні організації та інтеграційні процеси", Міжнародно-політична експертиза" та "Стратегічні та безпекові дослідження") та один з двох ОК із двох вибірових переліків (ці ОК так само відповідають спеціальності 291). Надані індивідуальні плани студентів підтверджують наявність принаймні трьох варіантів обраних спеціалізованих блоків вибірових дисциплін здобувачами (додаткові документи). Під час зустрічі зі здобувачами та випускниками було підтверджено, що здобувачі обирають вибіркові блоки ОНП за якою вони навчаються і обрання вибірового блоку відбувається ще під час подання документів на ОНП. Здобувачі зазначили, що у вибірових блоках є деякі дисципліни, з сутністю яких вони вже були ознайомлені під час навчання за освітнім рівнем бакалавр. Здобувачі зазначили, що хотіли б мати більші можливості щодо самостійного обрання переліку вибірових ОК. В той же час здобувачі зазначили, що можливість отримання додаткової професійної кваліфікації слугувало одним з факторів, що обумовив вибір саме цієї ОНП, тобто, фактично, вони погодились на обмеженість власного вибору свідомо. Здобувачі підтвердили можливість самостійно обирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання за умови укладення відповідного договору, а також тему магістерського дослідження. Зазначили, що їх не обмежують у обранні теми індивідуальних завдань за ОК і, що вони свідомі можливості здійснювати академічну мобільність.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОНП передбачають обов'язкове проходження науково-виробничої (переддипломної) практики (9 кредитів ЄКТС). Основними базами проходження практики виступають Міністерство закордонних справ України, Інститут стратегічних досліджень при Президенті України, Інститут зовнішньої політики, тощо. Але аналіз наказів про практику (додаткові документи надані ЗВО) виявив наявність певних проблем із забезпеченням всіх здобувачів відповідними місцями практики, наприклад місцями практики студентів зазначено магазин «Дитяча країна», ПП "МС-Техно" м. Київ, в яких неочевидним є можливість сформувати у студентів заявлених в ОНП ПРН 2,3,5,6,7,8,9 (на основі формування компетентностей: ФК2,ФК9 та ФК12). Крім того, наданий на ознайомлення ЕГ звіт з науково – виробничої практики здобувачки Шепелевої А. виконувався на базі практики: ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України» м. Київ (щоденник практики), а у відповідному наказі базою практики зазначено: Центр дослідження міжнародних відносин м. Київ. Після проходження науково-виробничої практики здобувачами освіти відбувається захист звіту про практику, в результаті чого виставляється диференційований залік. Звіт формується на

основі документу "Програма практики" (Таблиця 1 СО), де серед іншого зазначено, що "обсяг розділів основної частини звіту в друкованому варіанті складає 10–15 сторінок), але надані два звіти з практики є не структурованими і за обсягом не перевищують 5 сторінок загалом. На зустрічі із випускниками встановлено, що завдання на практику не відповідає зазвичай тематиці магістерської роботи. Разом із тим випускники зазначили, що загалом задоволені місцями практики та досвідом, що вони змогли там отримати.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОНП передбачає здобуття студентами м'яких навичок (soft skills): лідерські навички, організаційні, здатність працювати в команді, здатності логічно і системно мислити, вільно спілкуватись українською та англійською мовою, дотримуватись часових рамок, знаходити спільну мову з бідь-яким співрозмовником, бути відповідальним, усвідомлювати важливість навчання протягом всього життя, ініціативність, цілеспрямованість). Зокрема набуття soft skills сприяють ОК як з блоку обов'язкових дисциплін, так і з дисциплін вільного вибору студента. Під час зустрічі із роботодавцями, вони звернули увагу на те, що здобувачі саме цієї ОНП вирізняються гарно сформованими соціальними навичками і високим рівнем володіння англійською мовою, все це дозволяє здобувачам швидко і ефективно інтегруватися у вже сформовані колективи. Викладачі під час зустрічей фокус-груп підтвердили, що формування навичок soft skills забезпечуються під час навчального процесу та поза аудиторією (велика частка здобувачів є учасниками різних ініціативних соціальних груп та громадських організацій).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за даною ОП відсутній. В той же час, п. 5.2.3. Положення про організацію освітнього процесу (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>) нормалізує можливість надання професійної кваліфікації в Університеті. За Положенням «за рахунок вибіркової складової у навчальних планах можуть бути запроваджені спеціалізовані (профільовані) блоки (пакети) дисциплін, що спрямовані на здобуття відповідної професійної кваліфікації». Відповідно до п.8.3.1. того ж Положення, «за умови успішного опанування ОП та виконання зазначених у ній особливих умов здобувачу освіти за окремою процедурою може бути присвоєна відповідна професійна кваліфікація». На даній ОНП є можливість присвоєння професійної кваліфікації «Політолог (міжнародні відносини), молодший науковий співробітник з міжнародних відносин» за умови: 1) проходження всіх видів практики, які передбачені навчальним планом; 2) обрання спеціалізованого блоку дисциплін із навчального плану та отримання середнього балу не нижче "75" за підсумками складання всіх дисциплін, які до нього включені; 3) отримання на кваліфікаційному іспиті оцінки не нижче 75 балів. А також, професійної кваліфікації «Перекладач з іноземної мови» за умови отримання на підсумковому іспиті з ОК 7 Практикум перекладу оцінки не нижче 75 балів. Про умови отримання професійних кваліфікацій зазначено в самій ОНП.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Фактичне навантаження здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою) формується на основі Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (для бакалавра аудиторне навантаження складає 33-50% від загального обсягу навчального часу). Кількість годин самостійної роботи перевіряється на відповідність із Положенням при погодженні програми Науково-методичною комісією. Студенти під час спілкування не зазначили проблем із перевантаженням самостійною роботою за ОК ОНП. Зміст самостійної роботи студента за кожним ОК визначається робочою програмою дисципліни викладачем. У щорічному анкетуванні здобувачів щодо ОНП є питання стосовно навантаження здобувачів: "Чи відчуваєте Ви надмірне навантаження обсягами навчальних дисциплін? Чи вистачає Вам часу на самостійну роботу?" (Анкета у додаткових документах). За словами гаранта, що аналізує результати анкетування, проблем із перевантаженістю здобувачів в анкетах виявлено не було.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти ОП за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Ефективна система формування у здобувачів цієї ОНП soft skills, що сприяють їх працевлаштуванню. 2. Гуманітарна складова присутня при формуванні всіх ПРН та у викладанні всіх ОК. 3. Надання здобувачам ОНП можливості отримати дві додаткові професійні кваліфікації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. В структурно-логічній схемі ОНП існують певні неточності щодо узгодженості з навчальним планом ОНП, які рекомендується усунути. 2. Зміст ОНП звужує теоретичний зміст предметної області спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії і не розкриває тієї частини, що стосується регіональних студій та міжнародних суспільних комунікацій. Рекомендація: доповнити ОНП в частині теоретичного змісту зазначеної частини за рахунок перегляду переліку обов'язкових ОК. 3. Можливості здобувачів ОНП "Міжнародні відносини" по формуванню індивідуальної освітньої траєкторії обмежено п'ятьма блоками спеціалізованих дисциплін, що надають здобувачам змогу отримати додаткову професійну кваліфікацію (вибір ще двох ОК здійснюється так само із переліків фахових дисциплін), крім того вибір блоків здійснюється ще до зарахування на ОНП. Рекомендація: розширити можливості здобувачів ОНП "Міжнародні відносини" по формуванню індивідуальної освітньої траєкторії шляхом приведення процедури вибору у відповідність до Положень Університету. 4. Наявні певні проблеми: 1) із забезпеченням всіх здобувачів відповідними місцями практики із можливістю сформувати заявлених в ОНП ПРН; 2) із відповідністю місць проходження практики та наказами на практику; 3) із відповідністю оформлення здобувачами звітів з практики правилам, зазначеним у Програмі практики; 4) із відповідністю діяльності здобувачів на практики та тем магістерських робіт. Рекомендація: забезпечити виконання документів, що регламентують практику здобувачів, та відповідність місць практики заявленим ПРН, які мають бути на ній сформовані. Скоригувати завдання на практику здобувачів відповідно до тематики магістерських робіт.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Критерій 2 має загальну відповідність рівню В. Зміст ОНП має чітку структуру. ОК, включені до ОНП, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та ПРН. Але на програмі існує певне звуження предметної області спеціальності та можливості здобувачів для формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На сайті ІМВ, в розділі "Вступникам", оприлюднено загальні "Правила прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2021 р." (http://www.iir.edu.ua/entrans/admission/master_daytime/). Програми вступного випробування для ОНП "Міжнародні відносини" розміщено на сторінці ІМВ http://www.iir.edu.ua/entrans/admission/master_daytime/. Зазначимо, що ОНП "Міжнародні відносини" на сайті ІМВ не зазначена як наукова. Програма включає 128 питань та рекомендовану літературу. Правила прийому на навчання за освітньою програмою не містить дискримінаційних положень та жодних обмежень або привілеїв, є чіткими, зрозумілими та доступними.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Для вступу на ОНП "Міжнародні відносини" необхідно скласти: 1) єдиний вступний іспит з іноземної мови та 2) іспит з фаху у письмовій формі. Іспити оцінюються за 200-бальною шкалою. Прохідний бал іспиту з фаху встановлено на рівні 100. Правила прийому на ОП враховують особливості ОНП "Міжнародні відносини", зокрема знання з базових дисциплін спеціальності; вступ до спеціальності "Міжнародні відносини", історія міжнародних відносин, міжнародні відносини та світова політика, основи наукових досліджень, конфліктологія та теорія переговорів, теорія міжнародних відносин, міжнародні організації, дипломатична та консульська служба, дипломатичний протокол та етикет, зовнішня політика України, країнознавство, зовнішня політика країн світу.

Вимоги не містять дискримінаційних положень, вибір іспитів обґрунтований. На спеціальності можуть навчатись і навчаються здобувачі, що отримали ступінь бакалавра з інших спеціальностей.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Механізм визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регулюється: 1) розділом 11 Положення про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf); 2) Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ імені Тараса Шевченка від 29.06.2016 р. (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk); 3) Положенням про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ імені Тараса Шевченка від 29.06.2016 р. (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk). Правила є чіткими, прозорими, зрозумілими і оприлюдненими у відкритому доступі. Координує академічну мобільність Відділ академічної мобільності. Кожен здобувач може дізнатись про конкурсні програми академічної мобільності КНУ імені Тараса Шевченка на сторінці Відділу академічної мобільності (<http://mobility.univ.kiev.ua/?p=3074&lang=uk>), а також таку інформацію розповсюджує за своїми каналами Студентська рада та викладачі ОНП. За словами здобувачів та випускників, вони обізнані щодо існування можливості та правил здійснення внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності (на зустрічі зі студентським самоврядуванням, здобувач іншої ОП зазначив, що планує мобільність, але для цього планує підвищити в цю сесію середній бал за навчання). На ОНП "Міжнародні відносини" за магістерським рівнем здобувачі не виявляють бажання брати участь у мобільності, оскільки віддають перевагу свідомому пошуку роботи за спеціальністю вже в процесі навчання (дехто вже працює), а також їх стримує побоювання не скласти іноземну мову, звітування з якої є дуже відповідальним та відбувається протягом усього семестру. Більшість із присутніх на зустрічі здобувачів брали участь в академічній мобільності, коли навчались за бакалаврським рівнем. Випускниця ОНП 2019 р. брала участь в академічній мобільності за програмою подвійного диплому із Варшавським університетом і отримала два дипломи. Вона відзначила, що під час підготовки документів до мобільності отримала всебічну підтримку від ІМВ в особі методиста відділення "Міжнародні відносини" Шаравської С.П. ЕГ вважає, що ОНП вимоги за даним підкритерієм дотримано.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади, але деякі викладачі, що були присутні на зустрічі, зазначили, що їм ніхто не забороняє частково зараховувати такі результати у межах своїх дисциплін. Наразі, у Положенні про організацію освітнього процесу прописано: «12.3.6. Процедури доступу до навчання за Освітніми програмами, оцінювання, присвоєння кваліфікацій, визнання результатів попереднього формального та неформального навчання, визнання результатів навчання за освітніми деклараціями є чітко визначеними, прозорими та забезпечують установлення відповідності/невідповідності демонстрованих здобувачем освіти результатів навчання вимогам відповідної Освітньої програми». Але чітко визначених критеріїв для визначення РН, отриманих у неформальній освіті, та правил не зазначається.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Сукупність Положень Університету чітко та прозоро розкривають можливості вступу та академічної мобільності студентів. 2. Інформація стосовно можливості академічної мобільності розповсюджується через велику кількість інформаційних каналів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність чітких процедур та критеріїв зарахування результатів навчання, здобутих здобувачами у неформальній освіті. Рекомендація: унормувати процедури зарахування результатів навчання, здобутих здобувачами у неформальній освіті правилами та Положеннями Університету для розширення можливості для здобувачів формувати власну індивідуальну траєкторію навчання.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП «Міжнародні відносини» та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію. Формування правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не потребують багато часу.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На даній ОНП віддають перевагу лекціям та семінарським заняттям, так як ці форми представлені у всіх ОК, окрім ОК 13, 14, 7 та є основними формами викладання (таблиця відповідності Відомості СО, зустріч 5). Серед інших поширених форм навчання дискусія (використовується в чотирьох ОК), аналітична доповідь (використовується в чотирьох ОК), вирішення конкретних задач та ситуацій (використовується в шести ОК). Форми та методи навчання, якими послуговуються викладачі, сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей та програмних результатів, оскільки включають в себе такі, що дозволять студентам реалізовувати дослідницьку та практичну складові програми. Зі слів студентів, студентоцентризований підхід реалізується таким чином: студенти можуть особисто під час занять або в чаті на навчальній онлайн платформі висловити побажання щодо форм та методів навчання, які, на їхню думку, було б краще застосовувати саме в контексті цієї дисципліни чи завдання. Прикладом цього може слугувати випадок, коли викладач дисципліни "Стратегічне планування в міжнародних відносинах" надав здобувачам завдання розробити стратегічний документ по зовнішній політиці певної держави у форматі самостійного завдання. Тоді студенти запропонували викладачу спочатку провести заняття-ознайомлення із вже існуючим зразком стратегічного документа, щоб мати змогу задати питання і з'ясувати всі суперечливі моменти. Викладач позитивно сприйняв пропозицію та провів ознайомче заняття. Також викладачі прислухаються до побажань здобувачів при обранні тем для тренінгів, майстер-класів та позанавчальних зустрічей. Студенти, які прагнуть отримати диплом з відзнакою, не зобов'язані мати додаткові наукові публікації поза визначених ОНП. Це дозволяє кожному здобувачу розвиватися в тому напрямку, який найбільше сприяє індивідуальному особистісному розвитку, будь то участь в науковому товаристві чи в студентському самоврядуванні. Науково-педагогічні працівники вільні самостійно формувати зміст освітнього компоненту та обирати форми навчання, що найбільше підходять цілям саме їхньої дисципліни. А здобувачі можуть висловитися в опитуваннях та в особистій комунікації з науково-педагогічним персоналом.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті ІМВ висвітлена публічно повністю вся інформація про ОНП та про кожен її ОК: мета, доцільність, форми викладання та оцінювання, зміст. Також на сайті ІМВ представлений розклад занять та розклад сесій (<https://bit.ly/2ZCR6RA> , <https://bit.ly/2ZMhx08>). За підтвердженням здобувачів і НПП можемо зазначити, що в системі для дистанційного навчання Moodle кожна дисципліна обов'язково містить робочу навчальну програму, де зазначена вся важлива інформація про цілі, завдання, критерії оцінювання, перелік тем та форм навчання і журнал оцінювання, де кожен здобувач, який вивчає дану дисципліну, може ознайомитися зі своїми результатами роботи. Проте безпосереднє навчання та канал комунікації з викладачами відбувається через іншу систему дистанційного навчання Microsoft Teams. Доступ до робочих навчальних програм дисциплін надається студентам в системі для дистанційної освіти Moodle, де вони попередньо розміщуються викладачами. Окрім того, формат, критерії оцінювання та зміст ОК повідомляється викладачами на першому лекційному занятті. Також викладачі завжди готові пояснити будь-який аспект більш детально протягом навчального семестру. Дана система інформування обґрунтована ЗВО з точки зору зручності використання, зважаючи на дистанційну форму навчання, оскільки кожен здобувач може без перешкод зайти в свій особистий кабінет та ознайомитися зі всією потрібною інформацією по ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

За словами гаранта ОНП, дослідницькі компоненти імплементовані у всі ОК програми, включаючи вибіркові. Також один із вибіркових блоків "Міжнародно-політична експертиза" має поглиблене науково-аналітичне спрямування, що дає можливість для студентів обирати самостійно межі своєї наукової діяльності. Здобувачі за бажанням беруть

участь у щорічних наукових конференціях: восени – у Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних відносин» (<https://bit.ly/3mwUuqc>), навесні – Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна» (<https://bit.ly/3pZ1XQW>). Крайні роботи студентів за результатами рейтингу публікуються в наукових виданнях ІМВ на безкоштовній основі. Збірки і перелік здобувачів, що були опубліковані, додано до системи НАЗЯВО. Випускниками ОНП "Міжнародні відносини" був створений аналітичний центр "Ad Astra", який займається дослідженням у сфері міжнародних відносин, що підтверджує реалістичну науковість програми. Здобувачі, зазначають, що мають можливість проходити практику та співпрацювати з цим аналітичним центром. В ІМВ діє Наукове товариство студентів, куди входять й активно долучаються представники ОНП "Міжнародні відносини". Проте зі слів членів товариства ці студенти не вирізняються визначними здобутками серед інших здобувачів освітніх програм. Протягом навчання здобувачі обов'язково пишуть дипломну роботу та мають право самостійно обирати наукового керівника, подавши заяву на кафедру. Проте, в більшості випадків теми дипломних робіт не пов'язані з діяльністю, яку студент здійснює на базі практики, що підтвердили самі ж студенти. Наприклад, дипломна робота одного зі студентів на тему "Безпекова політика АСЕАН в Азійсько-тихоокеанському регіоні" та практику цей студент проходив у Національному демократичному інституті (м. Київ) або ж студентка, що практикувалася у міжнародному відділі магазину "Дитяча Країна" (м. Київ), має тему наукової роботи "Релігійний фактор в міждержавних відносинах на Близькому Сході" (наказ №3992-33 від 03.12.2020 р.). Самі ж бази практик у більшості випадків відповідають сфері навчання: Міністерство закордонних справ України, Дипломатична академія ім. Геннадія Удовенка, Інформаційно-дослідницький центр Верховної Ради України, Центр дослідження міжнародних відносин та інші. Кафедра спонукає, але не примушує здобувачів брати участь у наукових проєктах та реалізовувати їх. Доказом цього може слугувати залучення студентів до написання наукових робіт у рамках Всеукраїнських змагань з міжнародних відносин "ДЖАЗ" при Дипломатичній академії України (<https://bit.ly/3mzdSTp>). Університетська команда сформувалася з ініціативи кафедри разом зі здобувачами.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Система моніторингу якості окремих ОК реалізується через анонімні опитування студентів стосовно їхньої вдовolenості якістю викладання та змісту кожного ОК окремо, зі слів гаранта та НПП за бажанням викладача. Університет теж провадить загальні опитування про якість викладання та іноді про якість викладання за конкретною дисципліною. Варто зауважити, що студенти пам'ятають проходження опитувань від кафедри, а щодо загальноуніверситетських – їхні відповіді на зустрічі були не чіткими. Освітні програми можуть змінюватися через низку причин, що викладені в наказі ректора "Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм" та підтвержені словами науково-педагогічних працівників, зокрема: 1) через відгуки студентів під час чи по завершенню курсу; 2) зміни в державних нормах; 3) відповідно до сучасних змін в міжнародній ситуації (<https://bit.ly/3ExLPKj>). Робочі програми навчальних дисциплін оновлюються кожні два роки, проте, якщо відбуваються дійсно вагомі зміни на міжнародній політичній арені, то перегляд змісту занять конкретного ОК переглядається в швидкі строки, аби надавати здобувачам актуальну інформацію. Наприклад, один із членів кафедри викладає дисципліну "Глобальна безпека і міжнародні конфлікти", тож, коли під час навчального семестру почалися зміни в конфлікті в Нагірному Карабасі, викладач швидко реагував та оперативно вносив зміни до робочої програми дисципліни. За словами гаранта, РНП дисциплін, що викладаються на ОНП, було повністю оновлено у 2021 році, що пов'язано зі змістовним переглядом програми відповідно до нового Стандарту вищої освіти. Викладачі формують робочі програми навчальних дисциплін відповідно до положень університету, програмних результатів навчання даної ОНП, на основі власних наукових досягнень (внутрішній документ "Участь викладачів (за останні п'ять років) та студентів (з часу започаткування програми) ОНП "Міжнародні відносини" у дослідницьких проєктах, колабораціях, у експертній діяльності").

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

За результатами спілкування зі здобувачами стало зрозуміло, що студенти дізнаються про можливості академічної мобільності від викладачів, телеграм каналів та соціальних мереж ІМВ (<https://www.facebook.com/IMV.IIR/>). ІМВ, у зв'язку зі своїм профілем діяльності, має безліч міжнародних договорів з іншими університетами й програмами академічної мобільності, до прикладу Sapienza University of Rome (Italy), University of Nicolaus Copernicus in Torun (Poland), Jawaharlal Nehru University (New Delhi, India) та інші. Найпоширеніші форми реалізації академічної мобільності такі: обмін студентами, обмін інформацією, спільне проведення конференцій чи семінарів (<https://bit.ly/3D4ljrB>). Випускниця ОНП зазначала, що використовувала можливість академічної мобільності у рамках здобуття подвійного диплому у Варшавському університеті. Проаналізувавши слова здобувачів, викладачів та випускників, ЕГ дійшла висновку, що програми академічної мобільності не користуються популярністю у здобувачів ОНП "Міжнародні відносини". В більшості випадків, причиною цього студенти зазначали позаосвітню робочу зайнятість та не бажання відлучатися від навчального процесу освітньої програми. Варто також зазначити, що представники адміністративних підрозділів, зокрема Відділу академічної мобільності КНУ, зазначили, що в університеті існує дистанційна форма академічної мобільності, що надає можливість студентам брати участь у міжнародних обмінах безпечно та поєднувати участь з навчання на денній формі навчання. ЗВО забезпечує всіх учасників академічної спільноти, в тому числі НПП та здобувачів, вільним доступом до інформаційних ресурсів, необхідних для провадження наукової діяльності. Мова йде про доступ до наукометричних баз даних Web of Science та Scopus. За словами науково-педагогічних працівників ЗВО стимулює і підтримує міжнародну академічну

мобільність викладачів у поєднанні з навчальним процесом. Наприклад, під час міжнародних відряджень викладачі за потреби здійснюють заміну свого колеги та намагаються менше навантажувати роботою. Але ЕГ було виявлено, що не у всіх викладачів є профілі в міжнародних наукометричних базах даних. Так як сфера міжнародних відносин є однією із профільних для КНУ, велика частина навчального процесу спрямована на ознайомлення здобувачів зі світовими науковими здобутками в цій галузі. ЗВО проводить онлайн-зустрічі з послами, запрошеними гостями з інших країн, закордонними науковцями та іншими (<https://www.facebook.com/IMV.IIR/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Студентів не зобов'язують писати додаткові позапрограмні наукові роботи, щоб отримати диплом з відзнакою. На думку ЕГ, в цій концепції реалізується академічна свобода здобувачів та право обирати індивідуальний вектор розвитку в рамках навчання в ЗВО. 2. Наукова складова програми імплементована в кожний освітній компонент основного та вибіркового типу. Практично це реалізується або через форми навчання, викладання, або ж, безпосередньо, через зміст освітнього компоненту. 3. Можливість студентів публікуватися в наукових збірниках ІМВ за підсумками конкурсного відбору. 4. Постійна співпраця з аналітичним центром "Ad Astra", що був створений випускниками ОНП "Міжнародні відносини". Співпраця реалізується в залученні здобувачів до проведення наукових досліджень, проведення додаткових зустрічей з представниками центру та виконанні функції бази практики для студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. В більшості випадків теми дипломних робіт та діяльність на базах переддипломної практики стосуються дуже різних аспектів міжнародних відносин. Рекомендація: роз'яснювати здобувачам доречність зв'язку теми дипломної роботи з дослідженнями на базі практики. Оскільки переддипломна практика та саме наукове дослідження можуть взаємодоповнювати й підживлювати одне одного. Тобто, студент, теоретично опрацьовуючи певну тему, зможе ще й обрабовувати концепції на практиці або ж спостерігати за реалізацією процесів, про які йдеться в дипломній роботі. Такий підхід значно поглибить наукову роботу студента. 2. Низький показник міжнародної академічної мобільності за наявності альтернативної форми участі в міжнародних обмінах, що дозволила б магістрам-здобувачам поєднувати це з навчальним процесом. Рекомендація: посилити популяризацію серед здобувачів ОНП про таку можливість як дистанційний формат участі у міжнародних академічних обмінах. Можливо, це додасть їм мотивації здобувати новий досвід і не обмежувати свою наукову діяльність.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Усім учасниками освітнього процесу своєчасно надається актуальна інформація щодо змісту, програмних результатів та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів. ЗВО вдало поєднує елементи навчання та дослідження в рамках ОНП. Проте не зовсім доречно поєднуються теми дипломних робіт з діяльністю на базі практик. Викладачі ж, у свою чергу, своєчасно оновлюють зміст освітніх дисциплін відповідно до сучасних тенденцій та наукових досягнень у сфері міжнародних відносин. Університет провадить активну міжнародну співпрацю та пропонує студентам різноманітні можливості міжнародної академічної мобільності. Та студенти ОНП "Міжнародні відносини" не надто використовують дані можливості.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

На ОНП застосовуються наступні види здійснення контролю: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль. Перераховані форми дозволяють комплексно оцінити рівень підготовки здобувачів. Для

кожного етапу притаманні свої форми оцінювання, що визначені Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу (<https://bit.ly/3BGt8SV>). На ОНП використовуються такі форми поточного контролю, як тестування, бліц-опитування, виконання аналітичних робіт, Casestudy, презентації, дискурси, модульні контрольні роботи, самостійні домашні завдання, які дозволяють здобувачу максимально проявити набуті знання та навички. За підсумками спілкування зі здобувачами та НПП було засвідчено, що форми контрольних заходів, а також критерії оцінювання оголошуються викладачами на початку нового семестру, є в робочих програмах, розміщених в системі Moodle. Проте безпосереднє викладання відбувається через платформу для онлайн навчання Microsoft Teams. Також, студенти мають змогу з'ясувати деталі щодо критеріїв та форм оцінювання протягом навчального семестру особисто у НПП конкретної дисципліни та через канал комунікації в Microsoft Teams. Даний момент забезпечує взаємопорозуміння між учасниками академічного процесу і додає оцінюванню чіткості. Здобувачі зазначили, що вони завчасно оповіщаються про час та тематику проведення контрольних заходів і в ІМВ практикуються тижні контролю, на яких проводиться проміжний контроль знань студентів. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання регламентуються наступними документами: 1) Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, яке визначає основні засади й принципи освітньої діяльності, особливості формування освітніх програм, їх реалізації і науково-методичного супроводу, оцінювання результатів навчання та присвоєння кваліфікації, забезпечення якості освітнього процесу, прав та обов'язків учасників освітнього процесу <https://bit.ly/3qmMNFx>; 2) Положенням про порядок реалізації студентами КНУ ім. Т. Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін <https://bit.ly/3wjzrPp>; 3) Тимчасовий порядок проведення заліково – екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУ ім. Т. Шевченка <https://bit.ly/3nVPjzG>. Викладені в положеннях правила та процедури є чіткими та зрозумілими. Аналіз робочих програм дисциплін, та наданих прикладів завдань для контролю знань студентів засвідчив їх валідність, а також можливість вільного вибору студентів щодо країн та напрямків міжнародних відносин, що необхідно досліджувати. НПП кафедри за бажанням можуть здійснювати опитування студентів щодо змісту, критеріїв оцінювання, якості викладання свого ОК. Гарант, у опитуванні, щодо даної ОНП аналізував в тому числі і питання: "Чи чітко та зрозуміло викладені вимоги та критерії оцінювання Вашої роботи в рамках навчальних дисциплін?" Зауважень здобувачі на висловили.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Формою випускної атестації ОНП у відповідності до Стандарту ВО спеціальності 291«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» другого (магістерського рівня), що затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 04.08.20 № 1002, є комплексний кваліфікаційний іспит та публічний захист кваліфікаційної роботи. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3VPLJMa>), а також Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка від 3 листопада 2014 року (<https://bit.ly/3nVo48l>). Програма кваліфікаційного іспиту знаходиться у вільному доступі на сайті ІМВ (<https://bit.ly/3mIyV61>). Програма містить описання структури білета, критерії оцінювання, питання та визначає ПРН, які оцінюються. Проте в програмі комплексного кваліфікаційного іспиту не зазначено переліку рекомендованої для підготовки літератури. Кваліфікаційна робота має форму самостійного дослідження, але зазвичай на ОНП її тематика не відповідає завданню на практику і вона не виконується за матеріалами зібраними впродовж проходження науково-виробничої практики (накази на практику та на теми магістерських робіт у додаткових документах). Захист кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти на ОНП проводиться у формі публічного захисту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила та процедури проведення контрольних заходів регламентуються: Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Положення) (<https://bit.ly/3mJySXv>); Тимчасовим порядком проведення заліково – екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУ ім. Т. Шевченка (<https://bit.ly/3wjy2Ux>). Ознайомитися з цими документами може кожен охочий учасник академічного процесу та просто будь-яка стороння людина, тому що вони розміщені у відкритому доступі на сайті Університету. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечує те, що за можливості, оцінювання проводиться більш ніж одним оцінювачем; оцінювачі мають можливість не брати участь в оцінюванні при виникненні конфлікту інтересів та іншим. Процедури оскарження результатів регламентуються Положенням залежно від видів контролю. До прикладу, якщо мова йде про поточний контроль, то здобувач може упродовж тижня після оголошення результатів звернутися до оцінювача з незгодою щодо оцінки. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає оцінювач. Щодо семестрового контролю, то студент може висловити незгоду оцінювачу в день оцінювання. Рішення спершу приймає оцінювач, але за умови, що таке рішення повторно не задовольняє студента, він може подати вмотивоване звернення до директора ІМВ. Далі, із залученням 3-іх сторін для перевірки роботи, директор приймає відповідне рішення щодо фінальних результатів оцінювання. Це ж Положення регламентує процедуру повторного складання семестрового контролю. За словами гаранта, конфліктних ситуацій за роки існування ОНП не було виявлено, проте під час зустрічі зі студентами, один із

здобувачів повідомив, що в нього було певне непорозуміння з викладачем англійської мови під час навчання на бакалаврському рівні. Здобувач також зазначив, що не знав як захищати свої права та як вирішувати подібні ситуації до того моменту. Цей конфлікт було вирішено задовільно для студента та викладача через гаранта відповідної ОП. Проте спілкування зі здобувачами продемонструвало, що студенти не ознайомлені з процедурами вирішення конфліктних ситуацій і не знають своїх прав до моменту, коли це стає критично й доводиться дізнаватися про все поспіхом. Отже, правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включали процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, послідовно дотримуються під час реалізації ОНП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти, процедури дотримання, протидії порушенням академічної доброчесності регламентуються: Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату КНУ імені Тараса Шевченка (<https://bit.ly/3k8AloD>), Етичним кодексом академічної спільноти (<https://bit.ly/3whMCMi>), Порядком перевірки магістерських робіт на текстові збігів в ІМВ Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://bit.ly/3wfZTVI>). В Університеті приділяється значна увага дотриманню принципів академічної доброчесності, як серед НПП, так і серед здобувачів. Політика університету, положення, та система якості що існує в Університеті щодо дотримання академічної доброчесності визначає основні засади запровадження ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях науково-педагогічних працівників та студентів. Для більшого розуміння можливостей системи перевірки наукових робіт на плагіат на сайті університету розміщено презентацію: «Системи перевірки академічних та наукових робіт на ознаки плагіату. Можливості українського сервісу Unplag у боротьбі із плагіатом» (https://www.library.univ.kiev.ua/ukr/for_lib/konf-2017-1/tkachenko.pdf). В Університеті створено «Науковий парк» (<https://www.scp.univ.kiev.ua/ua/>), одним з напрямків діяльності якого є перевірка наукових робіт на дотримання академічної доброчесності (<https://www.scp.univ.kiev.ua/ua/pereviruty-na-plahiat>). ІМВ є партнером Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP), який ініційований та реалізується Американськими Радами з міжнародної освіти за підтримки Міністерства освіти і науки України та Посольства США в Україні. Учасниками проекту є десять провідних ВНЗ країни (<https://bit.ly/3EIRtt6>). Зустріч зі здобувачами дала змогу ідентифікувати, що студенти даної ОНП розуміють терміни «академічна доброчесність», «унікальність», знають про наявні положення, що свідчить про чіткість та зрозумілість регламентації. Мотивація дотримання здобувачами академічної доброчесності полягає в інформуванні їх щодо наслідків у разі порушення (незарахування роботи а ж до дисциплінарної відповідальності: догана, письмове попередження, відрахування із Університету); спілкуванні на тему важливості дотримання академічної доброчесності з гарантом ОНП. Під час онлайн зустрічі з допоміжними підрозділами було ідентифіковано, що технічно перевірка на унікальність виконується за допомогою платформ Unicheck; перевіряються 100% кваліфікаційних робіт, дисертаційні дослідження, наукові тези, статті, тощо. Університет не надав доступ до онлайн бази дипломних робіт, оскільки база не має зовнішнього доступу. На зустрічі ЕГ було продемонстровано каталог електронних звітів перевірки на унікальність за допомогою платформ Unicheck, кваліфікаційних робіт магістрів за ОНП "Міжнародні відносини".

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Широка регламентація правил та процедур проведення контрольних заходів. 2. Чітка регламентація щодо дотримання академічної доброчесності як серед викладачів, так і серед здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Відсутність відкритого репозиторію кваліфікаційних робіт. Рекомендація: забезпечити зберігання кваліфікаційних робіт у вільному доступі у відповідності до вимог Стандарту ВО; 2. Тематика кваліфікаційних робіт здебільшого не відповідає завданню на практику і робота не виконується за матеріалами зібраними впродовж проходження науково-виробничої практики. Рекомендація: скорегувати завдання на практику здобувачів у відповідності до тематики магістерських робіт; 3. В програмі комплексного кваліфікаційного іспиту не зазначено переліку рекомендованої для підготовки літератури. Рекомендується: розширення програми комплексного кваліфікаційного іспиту стосовно необхідної для підготовки літератури.

Рівень відповідності Критерію 5.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма за 5 критерієм, в основному, відповідає вимогам; наявні недоліки не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти. Форми та зміст контрольних заходів є чіткими й зрозумілими, дозволяють досягати визначених програмних результатів ОНП "Міжнародні відносини" та кожних освітніх компонентів окремо. Здобувачів ознайомлюють з правилами проведення контрольних заходів своєчасно, перед початком курсу дисципліни. Дані правила викладені в робочих навчальних програмах освітніх компонентів, до яких студенти мають постійний доступ. У ЗВО існують чіткі та дієві процедури оскарження результатів оцінювання, їх повторного проходження. КНУ використовує відповідні технологічні рішення як інструмент протидії порушенням академічної доброчесності на високому рівні.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами аналізу інформації таблиці 2 відомостей про самооцінювання та за результатами спілкування з фокус-групами встановлено наступне: - підготовку на ОНП забезпечують кафедри міжнародних відносин і світової політики (що є випусковою для цієї ОНП), кафедри міжнародних організацій і дипломатичної служби та кафедри іноземних мов ІМВ; - 10 НПП (100%), що викладають дисципліни на ОНП "Міжнародні відносини" за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, мають наукові ступені. Із них професорів - 4 ос.; доцентів - 5 ос. та 1 асистент; - академічна кваліфікація більшості викладачів відповідає спеціальності загалом та окремим освітнім компонентам, які вони викладають. Окремі викладачі за останні 5 років мають низьку публікаційну активність, зокрема проф. Перепелиця Г.М., що є автором понад 110 наукових праць, немає жодної наукової публікації за останні 5 років, проте бере участь у проекті "Міжнародна група досліджень польсько-українських відносин" на замовлення Сейму Польщі та ВР України; проф. Галака С.П., що є автором низки підручників та понад 100 наукових праць, за останні 5 років має лише одну наукову публікацію по ядерній політиці, проте бере участь у дослідницьких проектах "Ядерна історія України" (Національний інститут стратегічних досліджень) та "Концепція зовнішньої політики України (2018-2020)" (Дипломатична академія при МЗС України); доцент Каменецький М. С. має лише 2 наукові публікації); - переважна більшість НПП викладають лекції на замовлення в ЗВО інших країн; - більшість НПП, які викладають на ОНП, не мають профілів у наукометричних базах. Результати інтерв'ювання здобувачів освіти свідчать про високий рівень фаховості викладачів та задоволення студентами рівнем викладання навчальних дисциплін.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедуру конкурсного добору НПП Університету було оновлено в жовтні 2021 р. у Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (нова редакція) (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1863>), а 20 червня 2021 р. прийнято Інформацію про тимчасові критерії щодо оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників КНУ імені Тараса Шевченка, які претендують на укладення контракту після проходження конкурсу та переукладання контракту на наступний термін (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/09/%D0%B2%D0%B8%D1%82%D1%8F%D0%B3.pdf>). Конкурсні оголошення оприлюднюються на сайті Університету. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ІМВ залучає роботодавців у формі організації проходження здобувачами освіти виробничої практики. ЗВО тісно співпрацює з роботодавцями, що підтвердилось на зустрічі з ЕГ. Наприклад, Міжнародна мережа «За Україну в Європейському Союзі», Ялтинська європейська стратегія" залучала здобувачів ОНП до стажування, організації щорічних зустрічей представників ЄС, форумів; відділ воєнної політики Національного інституту стратегічних досліджень надає студентам інформацію для підготовки аналітичних звітів, тощо. Студенти підтвердили, що в ІМВ регулярно відбуваються майстер-класи та зустрічі із дипломатами різних рівнів, політичними діячами та випускниками, які досягли успіху за фахом. Роботодавці, які були присутні на зустрічі, також підтвердили, що долучались до проведення тільки позааудиторних занять зі студентами ОНП. Наприклад, головний консультант відділу воєнної політики Національного інституту стратегічних досліджень Белесков М.М.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Університетом створена можливість залучення до аудиторних занять професіоналів практиків на основі погодинної оплати їх праці. Здобувачі підтвердили, що регулярно відбуваються зустрічі з роботодавцями, але більшою мірою відбуваються вони поза аудиторними заняттями та носять добровільний характер. Роботодавці, які були присутні на зустрічі, також підтвердили, що долучались до проведення тільки позааудиторних занять зі студентами ОНП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

При спілкуванні з НПП та адміністративним персоналом було з'ясовано, що університетська система професійного розвитку викладачів, надає їм можливість 1 раз на 5 років пройти піврічне підвищення кваліфікації за фахом з відривом від виробництва із збереженням заробітної плати у ЗВО та інших установах, з якими укладено відповідні угоди. З метою професійного розвитку викладачі беруть участь у професійних конференціях та заходах різного рівня поза університетом. В університеті не існує комплексного рейтингу НПП. Процедури моніторингу рівня професіоналізму викладачів в Університеті здійснюються на основі системи атестації НПП, яка регламентується «Положенням про атестацію наукових працівників» (http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/11/Положення-про-атестацію-наукових-працівників_organized.pdf). Атестація кожного працівника здійснюється в індивідуальному порядку, за пунктами атестаційної форми, підтвердженими документально, зокрема з використанням наукометричних показників та зазначених у трудовому договорі (контракті). Атестація наукових працівників проводиться не рідше ніж один раз на п'ять років відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та не частіше ніж один раз на три роки відповідно до Закону України «Про професійний розвиток працівників». Відповідно до зазначеного положення НПП заповнюють «Атестаційну форму», до якої вноситься довідкова інформація про учасника атестації: кількість наукових публікацій, кількість наукових публікацій у Scopus/ Web of Science Core Collection/ інших міжнародних наукометричних базах даних (H-індекс), відомості про стажування, підвищення кваліфікації (місце, термін, свідоцтво/ сертифікат), інформація про участь у національних та міжнародних наукових проектах, господарських договорах, проектах, гранти, інформація про академічну мобільність, тощо. Слід зазначити, що інформація стосовно проходження кваліфікації на кафедрі не систематизується. Із зазначеної в таблиці 2 СО інформації про підвищення кваліфікації ЕГ констатує, що не всі НПП за останні 5 років пройшли професійне підвищення кваліфікації. У наданій на запит ЕГ додатковій інформації "Стажування викладачів" (додаткові докази) також не зазначено про стажування проф. Перепелиці Г.М., Гон О.М., Гавриленко І.І. та Коппель О.А.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Розвиток викладацької майстерності стимулюється шляхом сприяння участі НПП у відповідних тренінгах, що їх проводять в Університеті або поза його межами, очно або дистанційно. Для підвищення soft skills викладачів в Університеті відбуваються такі події як "KNU Teach Week" (<http://www.univ.kiev.ua/news/11408>), тренінги, лекції. НПП ІМВ за власною ініціативою організують проведення лекцій одне для одного на різні теми для покращення якості освітнього процесу та взаємопідтримки з налаштуванням онлайн платформ для роботи зі студентами. В університеті організовано підвищення кваліфікації (1 кредит) для гарантів ОП. В університеті не існує комплексного рейтингу НПП. В Університеті відбувається преміювання НПП за певні досягнення за поданням Директору ІМВ, наприклад, за найбільшу кількість публікацій у Web of Science. Механізми нематеріального заохочення НПП передбачають також відзначення державними нагородами, грамотами та подяками центральних і місцевих органів виконавчої влади, МОН, адміністрації університету з нагоди свят та професійних успіхів. Викладачі ОП отримують надбавки до заробітної плати за викладання іноземною (-ими) мовами.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. ЗВО тісно співпрацює з роботодавцями в контексті проведення майстер-класів, зустрічей та організацій практики здобувачів, що дозволяє останнім краще зрозуміти перспективи та напрямки своєї подальшої професійної діяльності. 2. В Університеті існує система заохочення викладачів до професійного розвитку та розвитку їх викладацької майстерності, що реалізується через програми та тренінги, які організуються на загальноуніверситетському, позауніверситетському та індивідуальному ініціативному рівні від НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Окремі викладачі за останні 5 років мають низьку публікаційну активність та не проходили підвищення кваліфікації. Рекомендація: посилити публікаційну наукову активність НПП та забезпечити проходження ними

підвищення кваліфікації на основі можливостей, що створені в Університеті.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Критерій 6 має загальну відповідність рівню В. В цілому якісний склад НПП, задіяних на ОП, відповідає належному рівню академічної та професійній кваліфікації, присутній активний рівень залученості роботодавців до освітнього процесу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансування освітнього процесу здобувачів вищої освіти за ОП відбувається за рахунок коштів юридичних і фізичних осіб. Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу (п. 2.13.4.4)), рішення про відкриття освітньої програми ухвалюється з урахуванням результатів проведеного оцінювання економічної доцільності, яке і було проведене для ОП "Міжнародні відносини" планово-фінансовим відділом бухгалтерії Університету. Тобто, Інститут має достатні фінансові та матеріально-технічні ресурси для реалізації даної ОП. Всі великі спеціалізовані кабінети сучасно обладнані для викладання лекцій та мають мультимедійні системи. Для викладання дисциплін у невеликих за розміром аудиторіях викладачі ОП мають умови та можливість користуватись кафедральними переносними мультимедійними системами (на кафедрі таких систем – 3). Цього року було обладнано аудиторію 441 ІМВ. Студенти ОП мають можливість користуватись комп'ютерними класами, обладнаними сучасними персональними комп'ютерами та ноутбуками для виконання самостійної та наукової роботи. Продемонстроване експертній групі навчально-методичне забезпечення освітньої програми складається із розширених РНП дисциплін, складених за загальноуніверситетськими формами і розміщеними в системі Moodle за кожною дисципліною. Вчасне розміщення необхідної інформації в системі Moodle з дисциплін координує методист кафедри. Здобувачі підтвердили наявність розширених РНП у системі та можливість доступу до них, а також зазначили, що більшість НПП регулярно надає додаткову навчально-методичну інформацію за тематикою дисциплін, а також надає доступ до записаних лекцій. Студенти ОП мають можливість користуватись загальноуніверситетською бібліотекою КНУ та бібліотекою ІМВ. В бібліотеці ІМВ студенти: отримують підручники, в тому числі і викладачів ІМВ; користуються електронним абонементом; працюють в просторому читальному залі, обладнаному Wi-Fi та комп'ютерним класом. Бібліотечні фонди постійно оновлюються на замовлення, що ініціюються кафедрами ІМВ і формуються деканатом. Здобувачі освіти мають можливість користуватися тестовим доступом до повнотекстових ресурсів з питань міжнародних відносин англійською мовою. На зустрічі НПП висловили побажання стосовно забезпеченості платними базами даних у галузі міжнародних відносин, але і НПП і гарант визнали, що економічна ефективність придбання таких коштовних баз є не виправдано низькою. Тому ІМВ, за можливості, отримують строківий доступ до згаданих баз у межах реалізації міжнародних проєктів. ЕГ вважає, що матеріально-технічні ресурси, а також, навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення цілей та програмних результатів навчання ОП. Відповідно до наданих Університетом відеоматеріалів умови проживання в гуртожитках є задовільними, гуртожиток даної ОП знаходиться поблизу, дістатися до нього можна через перехід із навчального корпусу. Здобувачі зазначили, що у гуртожитку постійно чергує технічний персонал, що надає допомогу при виникненні проблем технічного характеру.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти та НПП під час зустрічей підтвердили, що мають можливість безоплатно користуватися інфраструктурою та інформаційними ресурсами Університету, ІМВ. Також, здобувачі вищої освіти зазначили, що вони задоволені організацією дистанційного навчання. В КНУ імені Тараса Шевченка діє Порядок застосування електронного навчання, дистанційних освітніх технологій для реалізації ОП в ІМВ (<https://bit.ly/3jV4bx0>). Факультативні заняття поза навчальним планом і за бажанням здобувачів є платними.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Студенти мають можливість користуватись спортивним майданчиком, бібліотеками, комп'ютерними класами, гуртожитком, тощо. В Університеті є психологічна служба, яка забезпечує захист психічного здоров'я усіх учасників освітнього процесу, університетська клініка. Представниця Психологічної служби на зустрічі зазначила, що студенти активно користуються послугами психологів, які на період карантину перейшли на дистанційну форму надання послуг, разом із тим студенти, що були присутні на зустрічі, констатували, що психологічної чи будь-якої допомоги стосовно їх психічного здоров'я не потребують і до Психологічної служби не звертались (але про те, що вона існує, знають). Задля визначення нагальних потреб та інтересів здобувачів вищої освіти проводилось опитування на рівні всього Університету (http://unidos.univ.kiev.ua/?q=uk/zvity_pro_doslidzhennya). В межах ОНП під час щорічного анкетування у студентів запитували лише: "Чи відчували, що Ваші інтереси, потреби та досвід враховують в процесі навчання?" Студентське самоврядування постійно проводить різного роду опитування, в тому числі і з питань організації освітнього середовища. Представники здобувачів вищої освіти ОНП "Міжнародні відносини" не представлені в Студентській Раді ІМВ, але вони підтвердили, що мають можливість звертатися безпосередньо до гаранта з будь-яких питань, що стосуються освітнього середовища та матеріальних ресурсів. Студенти ОНП не висловили під час розмови проблем стосовно спроможності освітнього середовища задовольняти їх потреби та інтереси. Отже, вимоги даного підкритерію дотримуються.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Інформаційна підтримка здійснюється за рахунок сайту Інституту, де розміщується розклад, анонси подій та новини, а також повідомлення про ключові події життя в Інституті на сторінках соціальних мереж. Під час карантину інформаційну підтримку здобувачам забезпечує методист спеціальності 291 Міжнародні відносини. За словами здобувачів/випускників освітню всебічну підтримку в освітньому процесі їм надає гарант ОНП та наукові керівники. Випускники зазначили, що деякі керівники продовжують контактувати із випускниками стосовно ознайомлення останніх із новими науковими та професійними публікаціями. Освітня підтримка також забезпечується шляхом взаємодії викладачів та здобувачів ОНП шляхом поточного спілкування в навчальному процесі. Здобувачі зазначили, що можуть звернутись за професійною консультативною допомогою до будь-якого з викладачів кафедри. Під час зустрічі із НПП викладачі також зазначили, що консультують студентів за науковими та професійними питаннями свого фаху. Така взаємодія між викладачами та здобувачами створює дуже позитивне враження про конструктивну, дружню та здорову атмосферу на кафедрі, що сприяє науковому та професійному зростанню здобувачів. Студенти обізнані в існуванні центру психологічної допомоги, центру роботи зі студентами, відділу академічної мобільності, сектору працевлаштування, спорткомплексу, молодіжного центру, тощо. Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти механізмом освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, створеній на ОНП, достатньо високий.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Відповідно до Статуту та Стратегії розвитку КНУ особам з особливими освітніми потребами надано право вибору форм навчання під час вступу до університету, а також безоплатного забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я. У КНУ працюють фахівці, які можуть надавати психолого-педагогічну, корекційно-розвиткову та іншу допомогу особам з особливими освітніми потребами. Вхід до ІМВ обладнано пандусами, а також функціонують ліфти для забезпечення освітніх потреб маломобільних людей (з обмеженими руховими можливостями). На ОП наразі відсутні особи з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В університеті процедури вирішення конфліктних ситуацій формалізовано у: 1) Статуті університету (<http://univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>); 2) Етичному кодексі університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-theuniversity-community.pdf>); 3) Антикорупційній програмі (http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antikoruptsiyna_prohrama.pdf); 4) Положенні про Постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1073>); 5) Етичному кодексі Інституту (<http://www.iir.edu.ua/students/integrity/>). В Інституті передбачена посада координатора з навчально-виховної роботи, до повноважень якої входить урегулювання конфліктних ситуацій, розгляд скарг, створення можливостей і сприятливого клімату для задоволення потреб і розвитку здобувачів вищої освіти. На зустрічі із здобувачами з'ясовано, що при виникненні вищезазначених проблем вони б звертались до заступника декана з науково-педагогічної роботи. Як діяти в

контексті конкретних процедур у разі виникнення випадків сексуальних домагань, булінгу або дискримінації, здобувачі ОНП не знають, і в Університетських положеннях вони не прописані. Здобувачі зазначили, що під час навчання на бакалаврському рівні в ІМВ в них виникали конфлікти із викладачами, до розв'язання долучали гаранта, але чіткої та зрозумілої послідовності дій та причинно-наслідкових зв'язків у даному процесі вони не зрозуміли. Випадків сексуальних домагань, дискримінації, корупції під час дії ОП не траплялось.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Аудиторний фонд та приміщення для організації різного роду позааудиторних заходів та зустрічей для студентів ІМВ постійно оновлюються та дообладнуються. 2. Взаємодія між викладачами та здобувачами створює дуже позитивне враження про конструктивну, дружню та здорову атмосферу на кафедрі, що сприяє науковому та професійному зростанню здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність розуміння у здобувачів щодо їх дій у разі виникнення конфліктних ситуацій. Рекомендація: розробити чіткий та зрозумілий для здобувачів порядок вирішення конфліктних ситуацій і забезпечити інформування студентів з цього приводу через наявні канали інформаційної підтримки.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОНП в контексті критерію 7 загалом відповідає вимогам: фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють досягнути визначених ОП цілей та ПРН; освітнє середовище є безпечним і комфортним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси; освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів забезпечуються. Але мають місце недоліки: відсутність розуміння у здобувачів щодо їх дій у разі виникнення конфліктних ситуацій; в положеннях Університету не прописано чітких процедур, як діяти в разі сексуальних домагань, булінгу або дискримінації. Зазначені недоліки не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В Університеті наявна чітка процедура розроблення та затвердження нових ОП, що повністю викладена у наказі ректора "Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм" (<https://bit.ly/3jS7h4W>) та в Положенні про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Положення ОП) (п. 2.13 <https://bit.ly/3jSzoAQ>). Інформацію викладено за хронологічним рядом від зародження ідеї створення ОП до ухвалення рішення ВР Університету. За Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (Положення) (<https://bit.ly/3wff9bVz>) система ВЗЯО поділяється на 5 структурних рівнів. Системи моніторингу та періодичного перегляду ОНП викладені у таких документах як наказ ректора "Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм" (<https://bit.ly/3zmt0jbo>) та Положенні (розділ 2, п.9 <https://bit.ly/3brCUOj>). Проте в КНУ відсутнє остаточне затверджене Положення, натомість оприлюднено тільки його Макет. В Положенні описані інституційні рівні системи внутрішнього забезпечення якості освіти (ВЗЯО) та їхні функції. До прикладу, функцію "ініціювання розробки/внесення змін ОП" можуть виконувати кафедри, гарант, науково-дослідницькі та дослідницькі підрозділи Університету, окремі штатні працівники - все це 2-й рівень структури ВЗЯО. Під час проведення виїзної експертизи ЕГ дійшла висновку, що існують певні відмінності між процедурами моніторингу, викладеними в Положенні ОП (п.2.14), та тими, що реалізуються практично на даній ОНП. До прикладу, в Положенні стверджується, що локальні звіти зі щорічного моніторингу передаються до Відділу моніторингу ВЗЯО університетського рівня. Але під час зустрічей з представниками Відділу ВЗЯО КНУ та ІМВ, стало зрозуміло, що такі звіти не формалізовано і вони не зберігаються у

відповідних структурних підрозділах а ні ІМВ, а ні Університету, звітування ж відбувається Гарантом на засіданнях кафедри. Також, можна виділити моменти в неузгодженості 5ти рівневої системи ВЗЯО КНУ, викладеної в Положенні. Так, після проведення зустрічей з НПП, що виконують певні обов'язки ВЗЯО, стало зрозуміло наступне: представники 1 і 2 рівнів цієї системи не можуть чітко описати свої функції або ж функції інших учасників системи, процедури перегляду та моніторингу ОП, що демонструє неможливість ефективно їх виконувати. В даній ОНП відбулися зміни щодо назв основних та вибірковок ОК, структурно-логічної схеми та матриць відповідності на підставі введення Стандарту. Також, при останньому перегляді ОНП був доданий ПРН18 та 19 (останній з ініціативи роботодавців та за підтвердженням вмотивованих звернень від студентів). Але відсутня таблиця результатів громадського обговорення внесення цих змін, що унеможливує констатацію існування такого процесу. Зі слів гаранта ОНП труднощів з впровадженням бажаних змін до ОНП не виникало.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Перш за все, варто зауважити, що здобувачі та органи студентського самоврядування входять до 1 рівня системи ВЗЯО КНУ (Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу, розділ 1, п. 3). Як стало відомо зі слів адміністративного персоналу Університету, пропозиції здобувачів збираються за допомогою щорічних анонімних опитувань щодо якості вищої освіти від Відділу ВЗЯО КНУ, від кафедри та органів студентського самоврядування ІМВ. Моніторингом і аналізом на локальному рівні займаються гарант програми й члени робочої групи ОНП. Здобувачі можуть впливати на зміни в ОНП шляхом висловлення своєї думки через щорічні анонімні опитування, участь в органах студентського самоврядування загальноуніверситетського і локального рівнів, вмотивованих звернень до гаранта (наказ ректора "Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм" п. 1.5 <https://bit.ly/3CsHqrk>) та на засіданнях кафедри при обговоренні конкретних змін чи результатів моніторингу. Органи студентського самоврядування та інші об'єднання здобувачів можуть брати участь у Вчених Радах КНУ (10% від всіх членів) та ІМВ. Представники цієї ОНП не входять до студентського самоврядування Університету чи ІМВ. За словами представників студентського самоврядування, до їхніх думок прислуховуються на Вчених Радах всіх рівнів та адміністрація ЗВО відкрита до діалогу. До прикладу, при переході на змішану форму навчання, що передбачає поєднання онлайн і онлайн форми навчання, складений попередньо розклад не був комфортним для багатьох студентів. Тож, представники студентського самоврядування КНУ ініціювали збирання підписів за пропозицію змінити розклад. Їхнє звернення було взяте до уваги при змінах розкладу. Органи студентського самоврядування виконують наступні функції в рамках системи ВЗЯО: 1) інформування здобувачів, що реалізується через ведення соціальних мереж КНУ і ІМВ, де налічується широка аудиторія підписників-здобувачів (Instagram ІМВ має більше 2500 підписників); 2) підтримка студентів через анонімні звернення в телеграм боті й через представника кожного курсу в студентському самоврядуванні ІМВ.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці, з якими співпрацює дана ОНП, пов'язані зі сферою міжнародних відносин, оскільки це безпосереднє спрямування програми. До прикладу, це такі організації: Центр "Нова Європа", Рада зовнішньої політики "Українська призма", Ялтинська європейська стратегія. Пропозиції збираються у вигляді рецензій на ОНП або в усному форматі при особистій комунікації роботодавців з представниками адміністрації ІМВ або гарантом. Як зазначалося раніше в звіті, при останньому перегляді освітньої програми від роботодавців була внесена пропозиція додати до програми ПРН19. Більшість роботодавців реалізують свою співпрацю у форматі надання баз практики для проходження здобувачами практики. Також, через періодичні читання лекцій, проведення тренінгів, майстер-класів, зустрічей для здобувачів даної ОНП. Зі слів роботодавців й адміністративного персоналу ІМВ, ЕГ упевнилася, що співпраця з роботодавцями у контексті залучення останніх до перегляду, внесення змін для покращення ОНП не носить системного характеру та реалізується через особисті зв'язки адміністрацією ІМВ.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників реалізується через особисті комунікації представників НПП ІМВ та кафедри. Подальша взаємодія з випускниками як професіоналами відбувається завдяки залученню їх вже як роботодавців, надавачів баз практик для здобувачів даної ОНП. За підсумками зустрічі з випускниками, ЕГ зробила висновок, що у спеціальному опитуванні випускників щодо якості освітньої програми вони участі не брали, а фінальної комунікації по завершенню навчання на даній ОНП не відбувалося. Вважаємо за необхідне напрацювати та впровадити систему збирання зворотнього зв'язку від випускників щодо вражень від якості ОНП по завершенню навчання. Такий підхід дасть можливість своєчасно усвідомлювати недоліки програми та краще задовольняти потреби своїх основних стейкхолдерів - здобувачів.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ОНП "Міжнародні відносини" переглядалася та змінювалася влітку 2021 року, відповідно до прийнятого Стандарту вищої освіти для галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії від 4.08.2020 р. Під час перегляду були внесені зміни назв обов'язкових освітніх компонентів, освітніх компонентів вибіркового блоку, структурно-логічної схеми та матриць відповідності. Також, роботодавцями було запропоновано додати до програмних результатів навчання ще й більш практичну складову: виконувати наукові дослідження на замовлення. ЗВО врахував пропозицію та додав до ОПН ПРН19 "Виконувати прикладні та аналітичні розробки з актуальних міжнародно-політичних та зовнішньополітичних проблем, презентувати їх результати". За словами науково-педагогічних працівників, було виявлено проблему того, що деякі дисципліни з ОПН викладалися на основі дисциплін із освітнього ступеня "бакалавр" програми "Міжнародні відносини", оскільки ця ОПН в більшості була орієнтована на випускників-бакалаврів КНУ. При першому наборі стало зрозуміло, що співвідношення вступників з КНУ і з інших ОП приблизно один до одного. Тож, зміст дисциплін був відкоригований таким чином, щоб задовольнити академічні потреби двох груп вступників.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОПН вперше проходить акредитацію, тож немає попередніх рекомендацій та висновків від НАЗЯВО.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<https://bit.ly/3w1zVoY>) система ВЗЯО поділяється на 5 рівнів відповідно до рівня залучених членів академічної спільноти/відділів/структурних підрозділів. Ця система охоплює здобувачів, адміністративних працівників, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, керівництво ЗВО надає право впливати на забезпечення якості освіти. До прикладу, функція експертизи при розробці нових освітніх програм залучає структурні підрозділи 3-го рівня системи ВЗЯО, зовнішніх експертів, структурні підрозділи 4-го рівня, такі як Науково-методичний Центр організації навчального процесу та Науково-методичну раду. За результатами зустрічей з науково-педагогічним персоналом, адміністративними підрозділами, стало зрозуміло, що в ЗВО сформована культура якості освіти. Підтвердженням цьому слугує взаємодія працівників кафедри, що втілюється в проведінні лекцій одне для одного на різні теми для покращення якості освітнього процесу та взаємопідтримки з налаштуванням онлайн платформ для роботи зі студентами. ЗВО приділяє увагу популяризації процедур, як з академічної доброчесності, так і загалом дотримання внутрішнього забезпечення якості вищої освіти до усіх здобувачів та НПП. Наприклад, упродовж навчального року представники Відділу ВЗЯО проводять тренінги, підвищення кваліфікації для гарантів, а Університет, в свою чергу, організовує лекції для відділів ВЗЯО, навчання щодо покращення системи ВЗЯО за участі експертів НАЗЯВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Високий рівень ефективно залученості студентського самоврядування до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО, до обов'язків яких належить безпосередньо формування опитників, проведення моніторингу, аналіз та робота із зібраними даними. 2. Високий рівень культури якості, який відображається в прагненні адміністративного персоналу та науково-педагогічних працівників до вдосконалення і взаємодопомоги одне одному заради покращення освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Відсутність у ЗВО оприлюдненого Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу, натомість наявний тільки макет цього документу. Рекомендація: затвердити та ввести в дію Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу. 2. Неточність у розумінні системи внутрішнього забезпечення якості освіти ЗВО в представників академічної спільноти 1 та 2 рівнів цієї системи (здобувачі та НПП). Рекомендація: продовжувати ознайомлювати учасників академічного процесу з системою ВЗЯО. Для цього можливе створення карти процесів ВЗЯО у форматі матриць та схем, де б лаконічно, цікаво описувалося як всі учасники системи ВЗЯО взаємодіють між собою, в кого які функції, що робити звичайному студенту, якщо він хоче подати

вмотивоване звернення щодо змін в своїй освітній програмі. Такі карти можна розміщати на онлайн платформах в інтерактивних форматах чи на інформаційних стендах у форматі звичайних плакатів для ознайомлення. 3. Відсутність співпраці системного характеру з роботодавцями у контексті збирання і внесення поточних пропозицій щодо оновлення даної ОНП. Рекомендація: забезпечити умови для цієї частини стейкхолдерів, щодо отримання можливості висловлювати свої пропозиції. 4. Відсутність зворотнього зв'язку з випускниками у контексті збирання відгуків щодо якості ОНП "Міжнародні відносини" для врахування їх пропозицій. Рекомендація: напрацювати та впровадити систему збирання відгуків від випускників щодо вражень від якості ОНП по завершенню навчання. Такий підхід дасть можливість своєчасно усвідомлювати недоліки програми та краще задовольняти потреби своїх основних стейкхолдерів - здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У КНУ розвивається дієва система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Сама система чітка за ступенями та зонами відповідальності, а також у розподілі функцій між її учасниками. В контексті ОНП "Міжнародні відносини" зрозумілі механізми, яким чином та хто саме може виконувати роль ініціатора внесення змін, як та ким затверджуються зміни. Зі слів здобувачів, випускників, роботодавців, на даній освітньо-науковій програмі провадяться зміни відповідно до вмотивованих потреб учасників академічного процесу і сучасних наукових здобутків. Та все ж у системі існують несуттєві недоліки, пов'язані з розумінням своїх обов'язків учасниками академічного процесу та функції моніторингу забезпечення внутрішньої якості освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Статуті Університету викладено права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/3CGKvnO>). Знайти Статут можна на головному сайті КНУ в 2 кліки від моменту входу на нього. Статут написано чітко та зрозуміло. Також, правила й процедури, що регулюють права та обов'язки академічної спільноти прописані у Положенні про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://bit.ly/3GL8QLQ>). Морально-етичні засади ЗВО змістовно викладені в Етичному кодексі університетської спільноти (<https://bit.ly/3mHMNxD>). Повний перелік документів, які містять офіційну інформацію щодо освітнього процесу КНУ можна знайти на офіційному сайті ЗВО (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). Будь-яка людина може переглянути дані документи. Сам сайт не перенавантажений надлишковою інформацією, а послідовність переходів від одного розділу до іншого є логічною за змістом цих розділів. До прикладу, розділ "Підрозділи університету" містить перелік всіх відокремлених структурних підрозділів КНУ та їхніх внутрішніх підрозділів. Якщо далі натиснути на розділ "Навчально-науковий інститут міжнародних відносин", то сайт видає наступну сторінку, де так само структуровано й зрозуміло розписані всі ОП, які існують в ІМВ, кафедри, які здійснюють викладання, повна контактна інформація ІМВ (<https://bit.ly/3Bz5tU7>). Проте на основному сайті ЗВО виявлена застаріла інформація по деяким напрямкам діяльності, наприклад Наукового товариства студентів та аспірантів, де найбільш актуальна новина чи будь-яка інша інформація датована 2016 роком (<http://ntsa.univ.kiev.ua/>). Також, схожі недопрацювання виявлені в таких розділах: Тендерний комітет - остання актуальна інформація 2018 року (<https://bit.ly/3mwTnXw>), Наукометрія - 2018 рік (<https://bit.ly/3GInCmb>). Варто зауважити, що деякі угоди з переліку двосторонніх угод з міжнародними партнерами протерміновані за часом чинності (<https://bit.ly/3byspIQ>). Посилання на "Газета "Київський університет"", в розділі "Контакти" посилання на Telegram (<https://bit.ly/3GAiuk6>), розділ "Докторантура. Аспірантура. Ад'юнктура" (<https://asp.univ.kiev.ua/>) не активні. Наявний протокол з описами ОП, що є дуже зручним у використанні, тому що акумулює всі освітні програми в одному файлі (<https://bit.ly/3ECDUeM>). Щодо сайту ІМВ, можна без зайвих зусиль знайти всю потрібну інформацію про освітній процес, події та контакти адміністративних відділів (<http://www.iir.edu.ua/>). Аналогічно до основного сайту наявні також певні невідповідності в часових межах нашим дням. До прикладу, список угод з міжнародними партнерами має неактуальні за тривалістю дії угоди (<https://bit.ly/3GRJVaG>). За результатами спілкування зі здобувачами, ЕГ зробила висновок, що адміністрація ЗВО не проводить заходів для ознайомлення студентів з їхніми правами. А студенти ознайомлюються з відповідними документами, де викладена ця інформація, в разі виникнення конфліктної ситуації, тобто за гострої необхідності.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та

пропозиції заінтересованих сторін.

На сайті ІМВ на інформаційній сторінці ОНП розміщено проект даної освітньої програми та оголошення про початок збору пропозицій до проекту. За словами гаранта це оголошення було розміщене на сайті ІМВ окремою новиною. Якщо орієнтуватися на термін між зазначеною датою в оголошенні, до якої проводиться збір пропозицій щодо внесення змін, - 15 липня 2021 року і датою затвердження оновленої ОНП - 18 серпня 2021 року, то можна зробити висновок, що оголошення було розміщене більше, ніж за місяць часу до затвердження (опис ОНП, оголошення про початок збору пропозицій <https://bit.ly/3CxJHS6>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Повністю вся важлива інформація наявна у зручному доступі на сайті (<https://bit.ly/3jW4NSZ>). Проте, на сторінці кафедри ОНП зазначена як просто "освітня", а не "освітньо-наукова" (<https://bit.ly/2Y7p1kV>). На сторінці кафедри в розділі міжнародні зв'язки відсутня інформація (<https://bit.ly/3GDUD34>). Відсутність оприлюднених магістерських робіт згідно зі Стандартом вищої освіти зі спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії".

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Наявність протоколу з описами освітніх програм, що дозволяє акумулювати всі освітні програми в одному файлі і покращує ознайомлення абітурієнтів з ними. 2. Зручне розміщення та повний обсяг інформації по ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Наявність неактуальної поточному стану справ інформації за деякими лінками на сайтах як КНУ, так і ІМВ та відсутність оприлюднених магістерських робіт. Рекомендація: оновити зазначені в звіті по підкритерію 9.1 та 9.3 сторінки з інформацією за цей і попередні роки діяльності ЗВО та оприлюднити магістерські роботи.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО провадить прозору публічну політику. Документи, що регулюють діяльність Університету можна знайти на сайті. Також, вичерпний перелік документів, які стосуються конкретно цієї ОНП можна переглянути на сайті ІМВ. Тож, можна зробити висновок, що ЗВО своєчасно оприлюднює точну та достовірну інформацію про дану освітню програму. Проте деякі розділи сайтів Університету і ІМВ все ж потребують актуалізації інформації.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Краснікова Наталія Олександрівна

Члени експертної групи

Капранова Лариса Григорівна

Каленченко Оксана Валентинівна